

A MAGYAR VADÁSZAT ÉS VADGAZDÁLKODÁS VIDÉKFEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA

KORCZ ROLAND
TÓTH LÁSZLÓ
KONCZ GÁBOR
CSERNÁK JÓZSEF

Összefoglalás

A vadállomány fenntartásával, védelmével, hasznosításával foglalkozó vadgazdálkodás, jelentős szerepet tölthetne be a vidéki térségek életében, megfelelő koordinálás mellett. Szoros összefüggésben van a turizmussal és más, vidéki megélhetését biztosító ágazatokkal, például a mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással, a vidékhez köthető kulturális, természeti értékek megőrzésével.

Kutatásunk során online kérdőíves felmérést végeztünk 268 fős mintán a magyar lakosság körében. A kérdések a vadászturizmus kérdéskörére, a vadgazdálkodás és a vidékfejlesztés kapcsolatára és vadhús fogyasztási szokásokra irányultak. A megkérdezettek többsége nem lát ellentétet a vadgazdálkodás és a vidékfejlesztés céljai között. A megkérdezettek negyede szerint a jellemzően passzív kapcsolt turisztikai szolgáltatásokat vennék igénybe a vadászturisták, míg harmaduk inkább úgy gondolja, hogy az aktív és passzív turisztikai termékekre együtt nagyobb kereslet lenne. A jobb egzisztenciális helyzetű válaszadók inkább tartják a vadhúst bioételnek, mint a rosszabb körülmények között élők. Tanulmányunk rámutat, hogy a vadászat mellék-, vagy helyesebben társtermékében a vadhús vidéki feldolgozásában, kézműves termékek előállításában, a folyamatosan növekvő vidéki és vadászturizmus iránt mutatkozó igények kielégítésében, és színvonaluknak emelésében még nagy lehetőségek rejlenek.

Kulcsszavak: hagyomány, turizmus, vadgazdálkodás, vadhús, összefogás,
JEL-kód: O13, Q26

Study of the Rural Development Opportunities Given by Hungarian Hunting and Game Management

Abstract

The wildlife maintenance, protection, utilization dealing with wildlife management, can play a significant role in the life of rural areas, with appropriate coordination. It is in a tight connection with tourism, with different rural livelihood industries, like agriculture, sylviculture, the protection of rural cultural and natural values.

In our study, we made an online questionnaire among 268 people of the Hungarian population. The questions were pointed at wild-tourism, the connection between wild husbandry and rural development, and wild-meat eating habits. Most of the answerers don't see opposition between wild-husbandry and the goals of rural development. The quarter of the canvassed would have resort of passive touristic services, one-third thinks active and passive services together would be more in demand. The wealthier responders consider wild-meat more as a bio product than those who are less wealthy. Our study points out, that the secondary products of hunting, or to be more proper the side-products offers huge opportunities in rural wild-meat processing, in production of

craftsman products, and in suffice and raising standards of the always grooving need for wild-tourism.

Keywords: *tradition, tourism, game management, wild game meat, collaboration*

JEL: O13, Q26

Bevezetés

A vadgazdálkodás magas szintű művelésében hazánk világszerte elismerést vívott ki magának. A Vidékfejlesztési Minisztérium a Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégiában célként tűzte ki az élhetőbb magyar vidék megteremtését, támogatását. Ebben az új stratégiában a vadgazdálkodásnak, és a vadászati turizmusnak is komoly szerep juthat (Kardeván, 2014).

A vadgazdálkodási támogatások rendszere 2008-ban átdolgozásra került. A korábbi, több támogatási jogcímet tartalmazó rendelet [25/2004. (III. 3.) FVM rendelet] helyett a vadgazdálkodási támogatások feltételrendszerére önálló, az Európai Unió általános, de minimis rendelete alapján készített új jogszabály lépett hatályba.

A vadállománynak, mint hasznosítható természeti erőforrásnak a megőrzése nem csupán a vadgazdálkodás feladata, hanem vidékfejlesztési érdek is. A vadállomány és élőhelye is táji, természeti értéket képvisel, szerepe van a vidéki lakosság életkörülményeinek javításában, tehát szerves részét képezi a vidékfejlesztési folyamatoknak (Bodmer-Lozano 2002; Bohne, 2007).

A vadgazdálkodás egy hagyományos, mégis fejlődni képes ágazat, ezért jelentős mértékben hozzájárulhat a vidéki térségek fejlesztéséhez, a foglalkoztatási viszonyok javításához, a jövedelemszerzési lehetőségek bővítéséhez, a versenyképes élelmiszeripari termékek előállításához, és a turisztikai potenciál erősítéséhez. Mindezek mellett nagy szerepe lehet a természeti, és táji értékekben gazdag területek, vidékfejlesztési térségek hatékony, hosszú távú fejlesztésének előidézésében, és integrált módon kielégítik a vidékfejlesztésben oly fontos mező- és erdőgazdálkodási, rekreációs igényeket is (Magda-Marselek 2010). A vadásztatáshoz kapcsolódó szolgáltatások (szállás, ellátás) is évről évre folyamatosan fejlődnek (Fábián, 2006), amelyek egyre magasabb színvonalon elégítik ki a vendégek igényeit. Ezek kihasználása a vidék fejlesztésének egyik lehetősége, amely újabb bevételi forrásokat biztosítana a vidéki népesség, és a vadászatra jogosultak számára.

A vadgazdálkodás gazdasági jelentőségét mutatja, hogy a magyar vadászati ágazatnak éves szinten több mint 20 milliárd forint a bevétele, nem beszélve a közvetett (turizmus, vendégéjszakák száma) részesedésről (Fazekas, 2014). Az ország területén mintegy 1400 vadászatra jogosult társaság gazdálkodik, a vadászterületek átlagos nagysága több mint 6,5 ezer hektár, és 3600 fő hivatásos vadász áll alkalmazásban a vadászatra jogosult társaságoknál (Györffy, 2013). Jelenleg 55-60 ezer főre teszik a Magyarországon vadászengedéllyel rendelkező személyek számát. Mindez köszönhető annak, hogy hazánk kedvező adottságokkal rendelkezik a vadállomány tekintetében, amelyet megfelelő befektetés, gondozás, és marketing mellett hosszú távon is sikeres tevékenységként tarthatunk fent. Az eredmények jó alapot adhatnak az ágazat fejlődéséhez a következő években, biztosíthatják a foglalkoztatás stabilitását, és segíthetik a turizmus fejlesztését.

A vidék számára az egyik kitörési lehetőséget a turizmus jelenti (Wachtler, 2000). A vidéki nem egy konkrét turizmustípus, hanem turisztikai termékek egyfajta halmazának tekinthető. A turizmusfajták és csoportok vidéki környezetben, vidéki jellegű fogadókapacitással, vidékre jellemző szolgáltatásokat kínálnak (Michalkó, 2005). A vidéki aktív turizmushoz sorolható a vadászturizmus, és a vidéki természeti turizmushoz az állat-megfigyelés (Dávid, 2007).

A vadászati turizmus különös sajátossága, hogy a vadászati idények miatt fokozottan érvényesül a szezonális, egészen speciális és viszonylag kis réteget képez a vendégkör, ennek ellenére a vadászturisták fajlagos költsége magas, az átlagos itt tartózkodási idő viszont alacsony, mindössze 3-5 nap. A vadászturizmusban hatalmas lehetőség rejlik, hiszen összekapcsolható a vidékfejlesztéssel, csökkentheti a munkanélküliséget, segítheti az elmaradott térségek felzárkóztatását, ráadásul hozzájárulhat a természeti és kulturális értékek megőrzéséhez is (Wallendums, 2012).

Kontinensünkön még manapság is presztízsértékű a magyarországi vadászat, jó minőségű a vadállomány, a vadlétszám pedig szinte szavatolja a sikert. A Magyarországra látogató külföldi vendégvadászok száma évente 22-24 ezer fő körül mozog. A külföldi vadászvendégektől származó éves bevételek jelentősen meghaladják a hazai vadászoktól származó bevételeket, miközben azonban a hazai eredetű költségek az utóbbi években gyorsabban bővültek. A bevételek döntő részét a bérlelvés tette ki, az igénybe vett szolgáltatások részesedése 10% alatti. A külföldi vadászturisták átlagos fajlagos költsége kimutathatóan sokkal magasabb a más turisztikai szektorokban tapasztaltnál. Szálláshelyül szolgálhatnak a vadászházak, illetve egyéb szálláshely típusok, az utazás célpontját a vadászterület, nem a szállás színvonala, ára határozza meg (Vajdics, 2003; Szabó-Lengyel, 2012; Ristić, 2013).

A kapcsolódó ágazatok bevonásával (gyógy-, lovas-, falusi- és borturizmus) elsősorban az itt tartózkodás idejét, és az elköltött pénzmenyiséget, a szolgáltatások minőségének javításával, illetőleg a kiegészítő programok nyújtásával pl. családtagok érdeklődésének megfelelő programok szervezésével a vendéglétszámot lehetne növelni. Bár a turizmus fejlesztése érdekében a vadászatra jogosultak is pályázhattak infrastruktúra-bővítésre, de közvetlenül a vadászturizmus fejlesztésére egyelőre nincs uniós, vagy nemzeti támogatási lehetőség (Wallendums, 2012). A vadászturizmus a turizmusfejlesztéshez, valamint az alternatív jövedelemforrások, szolgáltatások célokhoz kapcsolódhat. Szerepelhet a vidéki területek rekreációs szerepének fejlesztésében is (Fábián, 2006). Ezért a jövő feladata, hogy megtaláljuk a vadászat-vadgazdálkodás pontos helyét, és szerepét a vidékfejlesztésben és a felelős turizmusban.

A vadon élő állatok (szarvas, őz, vaddisznó) húsa sokkal gazdagabb fehérjékben, vitaminokban és ásványi anyagokban, mint bármely házi vágóállaté. Ez az állat életminőségéből, és természetes takarmányok fogyasztásából adódik. Magyarországon évente 58,5 kilogramm húst fogyasztunk el, ebből a mennyiségből a vadhús mindössze 0,2 kilogrammot, vagyis évente 20 dekát tesz ki (Mészáros 2009).

A vadhús szerepe az utóbbi évtizedben jelentősen megnőtt a vadászatra jogosultak bevételeiben: míg 1994-ben a vadgazdálkodás éves, 5,17 milliárdos árbevételének 15 százalékát adta, 2011-ben a 18,66 milliárdnak 24 százalékát. A hús 70-80 százaléka felvásárlókhöz kerül, azonban az utóbbi egy évben durva visszaesés tapasztalható a vadhúspiacon: a felvásárlási árak 15 éve jobbak voltak, mint ma. Ráadásul mindeközben a nagyvadlétszám magas. A felvásárlási árakat ma több tényező befolyásolja, így a

devizaárfolyamok, a külföldi piac. A kisebb felvásárlók gyakorta a nagyok árait veszik alapul. Ma a feldolgozás 60 százaléka a Magyar Fejlesztési Bank tulajdonában lévő állami erdőgazdaságok kezében van. A vadhús egy olyan termék, amit teljes egészében Magyarországon állítanak elő, hiszen magyar földön élő vadból készül hazai feldolgozással. A különféle üzemekben feldolgozott húst – amelyet fele-fele arányban szánnak itthoni, illetőleg külföldi fogyasztásra – 100%-ban ellenőrzik. Ez éves szinten nagyságrendileg 5500 tonnányi vadhúst jelent. A saját felhasználásra kapott húst, illetőleg a vadászrészt – amely mintegy 4000 tonnát tesz ki – 30 százalékban vizsgálatnak be. Becslések szerint mintegy 1500 tonnányi húsról van szó a feketekereskedelemben, amelyet értelemszerűen vadhúsvizsgáló, hatósági állatorvos nem látott. Az utóbbi csoportból külföldi kereskedelembé kerülő vadhús több veszélyt is rejt magában, hiszen egyrészt nem itthon adóznak utána, másrészt, ha bármi probléma merül fel vele kapcsolatosan, Magyarországot akár 4 évre is kizárhatják az exportból. Csakhogy a vadhús az átlagvásárló számára megfizethetetlen. Az olcsóbbnak számító comb - minden nagyvad: vaddisznó, szarvas, őz és muflon esetében is kiskereskedelmi ára 4-5-szöröse a házi vágóállatokénak. Ezekhez főképp csak fagyasztottan lehet hozzájutni, elsősorban a hipermarketekben, mert kisebb szaküzleteknek nem éri meg a különlegességnek számító terméket tartani. *„A vadhús árát befolyásoló első tényező ott jelentkezik, hogy maga a vadászat csak kis része a vadgazdálkodás folyamatának. Megelőzi az élőhelyek kialakítása, az etetés, itatás, vadlesek, vadászati körülmények kialakítása, a vadkár megelőzése érdekében az erdőszítések védelme és több más tevékenység, amely jelentős költséggel jár, és amelyet a vadgazdának ki kell gazdálkodnia.”* (Kisteleki, 2013).

Anyag és módszer

Primer kutatás

A vizsgálat alapját primer kutatás képezte, amely során 268 kérdőív lekérdezése történt meg. A további vizsgálatok kiindulási pontját ez az adatbázis képezte. Az elemzések fő célja, hogy képet kapjunk a válaszadók vidékfejlesztésről, vadgazdálkodásról, az ezekhez kapcsolt mellék-társtermékek és szolgáltatások megítéléséről.

A téma tervezése során olyan csoportokat igyekeztünk kialakítani, amelyeket a későbbiekben több szegmensre bontva tudunk elemezni. A megkérdezettek csoportja azonban sem az országos lakosságot tekintve, sem pedig a megkérdezett csoporton belül nem tekinthető reprezentatívnak. A lekérdezés az internet segítségével történt, az adatgyűjtést a tanulmány első szerzője egyedül végezte el. A válaszadók között egyaránt szerepeltek gyakorló vadászok és a téma megítélése szempontjából „hétköznapi emberek”.

A vizsgálat során kvantitatív primer kutatást végeztünk. A kérdések a fontosabb demográfiai adatok rögzítése mellett arra irányultak, hogy a válaszadóknak milyen vidékfejlesztéssel, és vadgazdálkodással kapcsolatos ismereteik vannak, illetve hogyan vélekednek ezek kapcsolatrendszeréről. A kérdőív tartalmaz többek között nyitott kérdéstípust, amelyben szabadon fogalmazhatja meg gondolatait a válaszadó (pl. Mi jut eszébe először a "vadgazdálkodás és vidékfejlesztés" szavak hallatán?). A kérdőívben szerepeltek zárt, és több kimenetelű zárt kérdések, ahol megadott alternatívák közül választhatott a kitöltő (pl. Ön szerint a vadhús bioétel?), illetve szelektív kérdéstípus, amelyben megadott alternatívák közül választhat ki megfelelő számú választ a válaszadó

(pl. Válassza ki az Önre leginkább jellemző állításokat!). Ezen kívül Likert-skálát használtunk az információk kinyeréséhez. Az ötfokozatú Likert-skálánál az 1-es választás volt a „nincs hatással, illetve nem lenne kereslet” az 5-ös a „nagy kereslet lenne, illetve nagy hatással lenne” és természetesen volt lehetőség „nem válaszol”, illetve „nem tudja megítélni” válaszokra is, ahogyan azt a szakirodalom is javasolja (Malhotra, 2008).

A kérdőív szerkesztése során meghatároztunk 4 + 1 csoportot a kérdések témája szerint. Ezek a csoportok a következők: Vadgazdálkodással és Vidékfejlesztéssel kapcsolatos általános bevezető kérdések (4), amelyeket szűrőként használva szét tudtuk választani a vadászatban, esetleg a vidékfejlesztésben jártasabbak (a szakemberek), és a laikusok csoportját. A következő főcsoportot a Vadhússal kapcsolatos kérdések (6) alkotják. A legnagyobb terjedelmű egység a Vidéki és Vadászturizmus ismereteire és megítélésére irányuló (4) kérdéskör volt. Az utolsó csoport a válaszadók vidékfejlesztés és vadgazdálkodás kapcsolódási pontjairól alkotott véleményük és ezeknek a társadalmi vonatkozásait vizsgálja (7). Végül pedig az egész alapjául szolgáló demográfiai adatok lekérdezésével zártuk a kérdőívet.

A kiértékelés módszerei

A célunk az volt, hogy megállapítsuk az egyes kérdésekre adott válaszokból kiindulva, lehet-e utalni az egyes kitöltők vadászattal és vidékfejlesztéssel kapcsolatos gondolkodásmódjára. A kapcsolat kimutatásához keresztábra elemzést végeztünk. A keresztábra elemzés esetében, ha veszünk két látszólag egymástól független változót, akkor azok kapcsolatának meglétét tudjuk vizsgálni, illetve annak erősségét. A tanulmányban a változók közötti kapcsolatot Pearson féle Khí-négyzet próbával igazoltuk, vagy cáfoltuk. Minden olyan esetben kapcsolatot feltételeztünk két változó között (vagyis elvetettük a H₀ hipotézist), amikor a Khí-négyzet próba szignifikancia szintje a természettudományok területén is elfogadott 5% alatt volt. A keresztábra elemzést tovább folytatva a Cramer V. asszociációs együtthatót használtuk az adatok közötti kapcsolat erősségének vizsgálatára. A Cramer V. mutatót akkor használtuk, ha két kategorikus változó egymásra hatásának az erősségét akartuk megvizsgálni. (Székelyi – Barna, 2008).

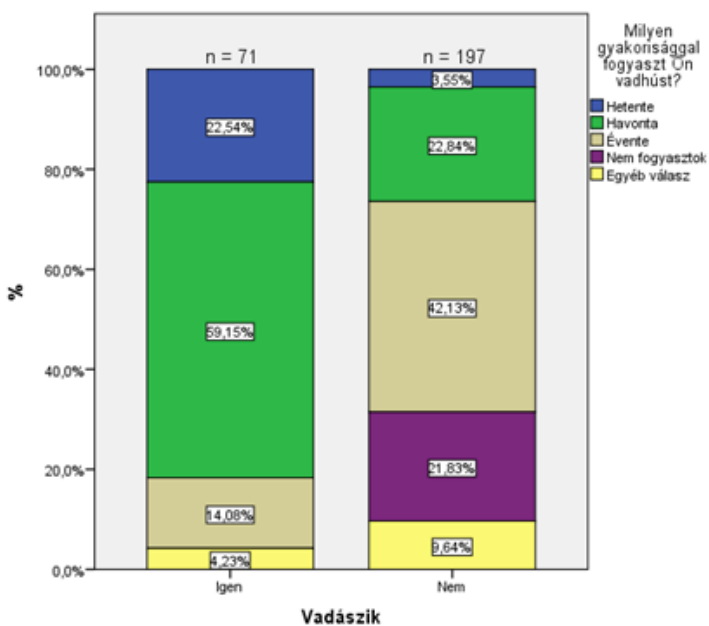
A Likert-skálán adott válaszok alapján faktoranalízist végeztünk. A faktoranalízis lényege, hogy a vizsgálatba vont változókat redukáljuk, illetve összesítjük őket, és segítségével olyan összetett tényezőket (faktorokat) hozunk létre, amelyek több tartalommal bírnak, és ezáltal jellemzik a mintát, mivel a faktoranalízis olyan többváltozós statisztika módszer, amelynek célja a változók csoportosítása, és a változók számának redukálása (Sajtos – Mitev, 2007). A faktoranalízis során kapott komponens mátrixot Varimax módszerrel rotáltuk, majd a Centroid súlyközpontos módszert alkalmazva futattuk le a klaszteranalízist. A klaszteranalízissel az volt a célunk, hogy a kérdőív kitöltőit csoportosítsuk, és a csoportosítás első lépésként egy matematikai alapot adjunk, és csak utána vizsgáljuk szakmai szempontok alapján a kapott eredményt. A változók elemzéséhez az SPSS 20 statisztikai programcsomagot használtunk (Marques de Sá, 2007).

Eredmények

A statisztikai vizsgálat alapján jelentős különbséget tapasztaltunk a vadászó és nem vadászó kitöltők vadhúsfogyasztási szokásai között. A kérdéskör első kérdése a

vadhús fogyasztási gyakoriságra vonatkozott. A mintából kitűnik, hogy a vadászó válaszadók tábora sokkal gyakrabban fogyaszt vadhúst, 82%-uk legalább havonta egyszer, és csupán 14%-uknak került évente egyszer az asztalukra ilyen étel. Ezzel szemben a nem vadászóknak mindösszesen 25%-uk fogyaszt havi rendszerességgel. Viszonylag nagy azoknak a tábora (42%), akiknek csupán évente egyszer kerül az étrendjükbe vadhús. Ennél a csoportnál megfigyelhető egy 22%-os válaszadói réteg, aki egyáltalán nem fogyaszt vadhúst, ilyen csoport a vadászók körében nem jelent meg (1. ábra).

Megvizsgáltuk azt is, hogy a kitöltők miképpen vélekednek a vadhús minőségéről, elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy bioételként tekintenek-e a válaszadók a vadhúsra. A vadászók csoportja inkább gondolta (68%) bioételnek a vadhúst, miközben a nem vadászó kitöltők válasza sokkal jobban megoszlottak, 47%-uk gondolta, hogy a vadhús bioétel, míg 36%-uk szerint nem tartozik a biohúsok közé. ebben a csoportban felfedezhető egy nagyobb (17%) tábor, akik nem tudtak véleményt alkotni a kérdésről. Nagyon hasonló volt a válaszadók véleménye és megoszlása, amikor azt vizsgáltuk, hogy szükséges-e a hazai vadhús fogyasztást növelni. A vadászók véleménye meghatározóan (83%) az volt, hogy szükségszerű a bővítés. A nem vadászók körében 65% gondolta úgy, hogy szükséges a fogyasztás növelése, és szinte azonos (18%) annak a két csoportnak a nagysága, akik szerint nem szükséges a fogyasztási mutatók pozitív irányú befolyásolása, illetve akik nem tudták megítélni a kérdést.

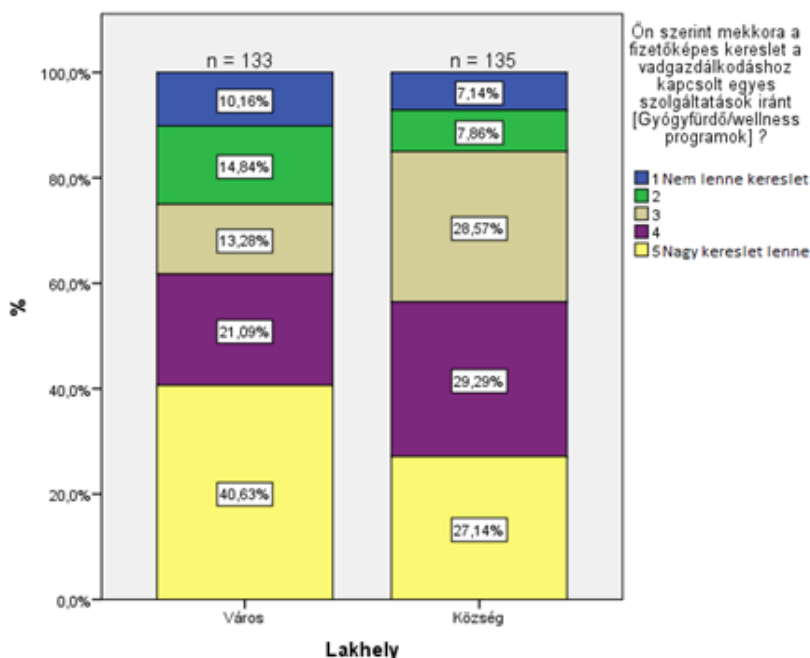
1. ábra: A vadászó és nem vadászó válaszadók vadhús fogyasztási szokásainak gyakorisági eloszlása (n=268)

Forrás: Saját szerkesztés

Kutatásunk során megvizsgáltuk, hogy mekkora fizetőképes kereslet lenne az egyes vadgazdálkodáshoz kapcsolt szolgáltatások iránt, így tehát a gyógyfürdők és wellness szolgáltatások utáni keresletet is elemeztük. Érdekesnek találtuk az elemzés során ezt a

kérdést összevetni a válaszadók lakóhely szerinti megoszlásával. Gondolva, hogy így következtetni lehet a vidéki és a városi lakosság gondolkodásmódjára. A 2. ábra jól szemlélteti, hogy a városban élő emberek szerint (62%) jelentős kereslet mutatkozna az ilyen jellegű programok után, ugyancsak a városlakók mindösszesen 13%-a választotta a közepes kereslet kategóriát, míg 25% szerint nem lenne érdeklődés a fürdőprogramok iránt. A falusi lakoságnál egész más arányokat tapasztaltunk e kérdést illetően. A városiakhoz képest mintegy 10%-al kevesebben mondták azt, hogy nincs igény a vadgazdálkodáshoz kapcsolt efféle szolgáltatásokra. Jelentősen nagyobb (29%) azok tábora a vidéken élőkénél, akik közepes véleménnyel voltak. Viszont valamivel kisebb azoknak a száma (56%), akik véleménye szerint jelentős kereslet mutatkozna az ilyen wellness és gyógyfürdő program lehetőségei iránt.

Az elemzések elvégzése során az első esetben három faktort kaptunk eredményül, míg a második vizsgálat következtében két faktort tudtunk elkülöníteni. Az első faktort „Passzív programok”, a másodikat „Aktív programok” faktornak neveztünk el (3. ábra).

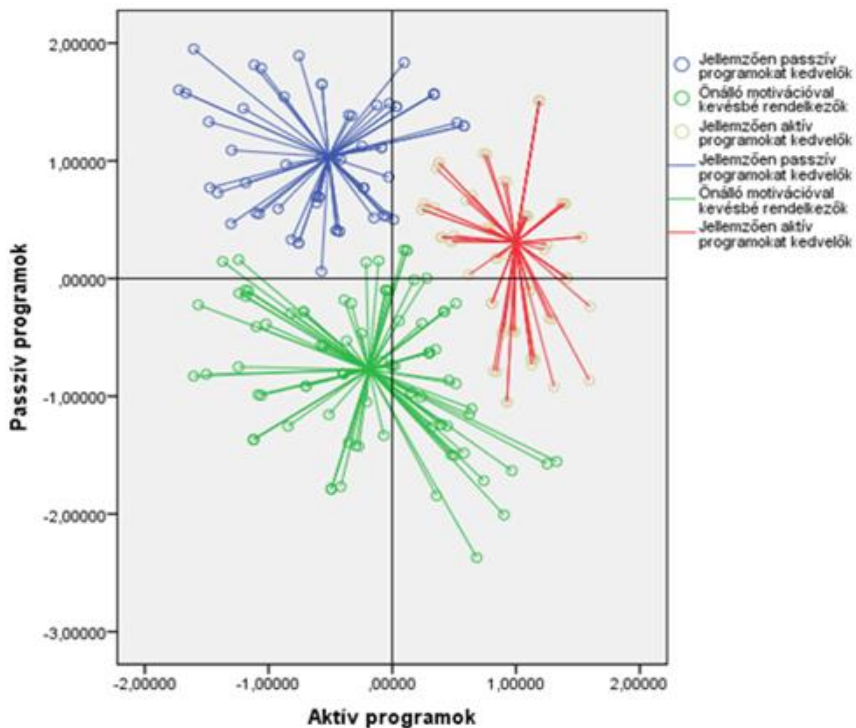

2. ábra: A kitöltők, vadgazdálkodáshoz kapcsolt szolgáltatások (gyógyfürdők, wellness programok) keresletéről alkotott véleménye a lakóhely tükrében (n=268)

Forrás: Saját szerkesztés

Az első csoport a „passzív programokat kedvelők” nevet kapta, a felmért minta 25%-át teszik ki. Vélhetően ebbe a csoportba azon kitöltők tömörülnek, akiknek az értékrendjében előrébb foglal helyet a kulturális, wellness, gasztroprogramok, mint az aktív testmozgással járó események. A kitöltők tekintetében a legnagyobb csoport 40%-kal az „aktív programokat kedvelők” csoportja, amelynek tagjai szinte az előző csoport reciprokjaként definiálhatók, ez a réteg nem szereti a kikapcsolódásra szánt időt aktívan eltölteni. Az „Önálló motivációval kevésbé rendelkezők” nevet adtuk annak a

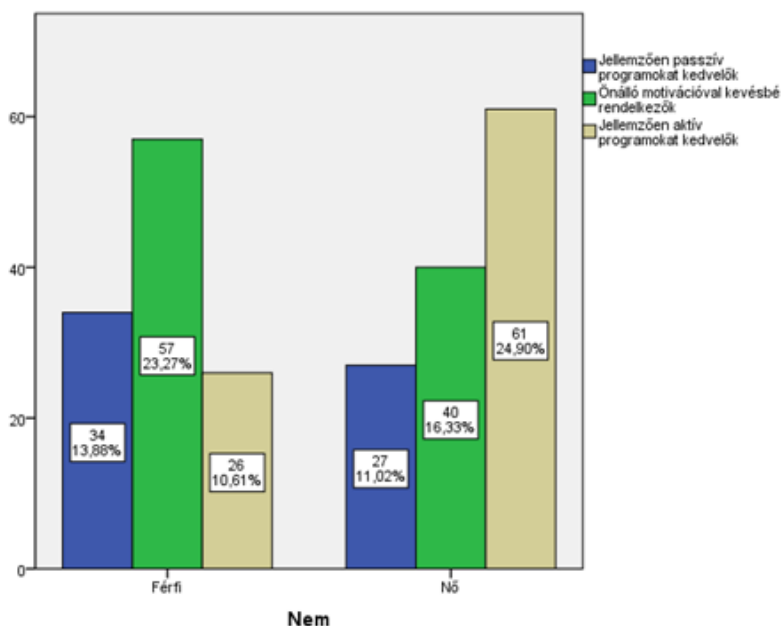
csoportnak (36%), akik nem tudatosan választanak kikapcsolódási lehetőséget, hanem vagy random döntenek, vagy mind a két előző típus egyenlő arányban kedvelik. A klaszter és faktoranalízist követően megvizsgáltuk, hogy az így kapott csoportokat összevetve a válaszadók demográfiai adataival kaphatunk-e valamilyen összefüggést. Egy esetben volt szignifikáns összefüggés a futtatott keresztábra elemzések során (4. ábra).

3. ábra A klaszteranalízis alapján a válaszadói csoportok megoszlása (n=268)

Forrás: Saját szerkesztés

Ez a kapcsolat pedig a nemek tekintetében volt megfigyelhető, ahol is a Khí négyzet próba érték és a Kramer értéke is megfelelő kapcsolati erősséget mutatott. A 4. ábra jól szemlélteti, hogy a férfi és női válaszadók tekintetében mekkora eltérés mutatkozik a turisztikai úti cél választása szempontjából. Amíg a hölgy kitöltők 25%-a jellemzően az aktív kikapcsolódást választotta, addig a férfiaknál ez a szám mindössze 10% volt. Az ábrából az is kiténik, hogy a férfiak egy nagyobb szegmense (23%) kevésbé célzottan választ programot, tehát az önálló motivációval kevésbé rendelkező kategóriába sorolódnak, míg a női válaszadónál ez az arány kevesebb volt (16%).

4. ábra: A klaszteranalízis alapján kapott csoportok összevetése a nemekkel

Forrás: Saját szerkesztés

Következtetések, javaslatok

A vidéki hátrányos helyzetű térségek gazdasági stabilizálásának feladatai között számottevő szerep juthat a vadgazdálkodási ágazatoknak. Azonban megállapítható, hogy a mai hazai jogszabályi háttér és támogatási rendszer az utóbbi időszak pozitív változásainak ellenére jelenleg még mindig nem ad elég lehetőséget ahhoz, hogy a vadgazdálkodás a vidékfejlesztésben nagyobb szerepet kapjon. Emiatt igyekeztünk olyan javaslatokat megfogalmazni, amelyek ha nem is minden tekintetben, de több szegmensét lefedik a vadgazdálkodás vidékfejlesztésben betöltött szerepének. A javaslatok esetében különválasztottuk az ágazati stratégiákra vonatkozó megállapításainkat, így külön foglaltunk meg fejlesztési javaslatokat a vadászturizmus és a vadhús témakörében.

A tanulmányban bemutatott hazai és nemzetközi kutatásokból kiderül, hogy a külföldi vadászok az ún. minőségi turizmust bővítik, hiszen a vendégek rendszeresen több napra érkeznek, és nagyobb értékű „trófeás” vad elejtése és kifizetése mellett szállásra, étkezésre és egyéb kiadásokra is jelentős összeget költenek. Ebből adódik, hogy a külföldi bér vadászok fogadása, és velük való foglalkozás sok ember számára nyújthat megélhetést, s e kört jelentősen bővíteni lehetne a vendéglátás és a kapcsolódó szolgáltatások terén. Azonban, hogy vonzóvá váljunk a vadászvendégek és családjaik számára a következő területeken szükséges fejlődünk:

- Színvonalas szolgáltatások révén a fajlagos vadászati bevételek növelése.
- Turisztikai termécsomagok kínálatával a bér vadászok turista mivoltának növelése.

- Vadászati hagyományaink megőrzése mellett javítani kell a vendégfogadással kapcsolatos, és infrastrukturális feltételeket.
- Szükséges annak megértetése, hogy a külföldi bérvadászok fogadása, és a velük való foglalkozás sok ember számára nyújt megélhetést.
- Növelni szükséges a szálláshelyek számát, és javítani a színvonalát.
- Programok szervezése a vadász családja és kísérői számára.
- Kapcsolt szolgáltatások a más vidéki turizmusformákhoz.

A vadhús esetében előrelépést jelentene, ha nem csupán az előállítását szorgalmazzák és támogatják, hanem a népi hagyományra épülő termékeknek a saját boltláncuk kialakítását is. A termékkör az adott területre jellemző vadhús-, feldolgozott vadhús, és vadhúskészítmények mellett olyan tájjellegű áruk széles köre, amelyek hazai, helyi erdei nyersanyagokból, alapanyagokból készültek, és amelyek az adott földrajzi, termőhelyi-, feldolgozási sajátosságokat, adottságokat képviselik. Kívánatos volna a belföldi vadhús fogyasztás élénkítése. A vadhús népszerűsítésének lehetősége, hogy mint alapanyagot a közfogyasztásba, majd a közétkeztetésbe be lehetne vezetni. Ennek érdekében egy átfogó népszerűsítési kampány elindítása is célszerű lenne. A sertéshúsnál már alkalmazott módszer lehet a vadhús fogyasztásnövelésének az áfa-kedvezményeket erre a termékcsoporthoz való kiterjesztése.

Hivatkozott források

- [1.] Bodmer, R. E. – Lozano, E. P. (2001): Rural Development and Sustainable Wildlife Use in Peru. *Conservation Biology*. Volume 15, Issue 4, pp. 1163-1170.
- [2.] Bohne, A. (2007). Wildlife valuation, trophy hunting and rural development. With illustrations from Selous Game Reserve and Selous-Niassa-Wildlife-Corridor, Tanzania. Unpublished M. Sc. Thesis. Berlin.
- [3.] Dávid L. (2007): A vidéki turizmus az Észak-magyarországi régióban, különös tekintettel a vidékfejlesztésre a 2007-13. évi agrár- és vidékpolitika tükrében. *Gazdálkodás*, 51.évf. 4. szám pp. 39-60.
- [4.] Fazekas S. (2014): Nyereséges a vadgazdálkodás. Budapest (MTI) <http://agraragazat.hu/kategoria/cikk-temak/vadgazdalkodas>
- [5.] Fábrián Gy. (2006): A vadászturizmus vidékfejlesztési szerepe. *Gazdálkodás*, 50. évf. 5. szám, pp. 48-54.
- [6.] Győrffy B. (2013): Sikeres Magyarországon a vadgazdálkodás. <http://www.agraroldal.hu/siker-es-vadgazdalkodas.html>
- [7.] Kardeván E. (2014): Nagyobb bevétel és eredmény a vadgazdálkodásból, a vadegészségügy aktuális kérdései. Gödöllő. http://vadaszat.net/hirek/2014/godollo_konferencia.htm
- [8.] Kisteleki P. (2013): Miért drága a vadhús Magyarországon? <http://www.origo.hu/tafelspicck/kozelet/20130403-miert-draga-a-vadhush-magyarorszag.html> (2015)
- [9.] Magda R. – Marselek S. (2010): *Vidék gazdaságtan I. A vidékfejlesztés gazdasága*. Gyöngyös, Főiskolai jegyzet.
- [10.] Malhotra, N. K. (2009): *Marketing kutatás*. Akadémiai Kiadó, 832 p.
- [11.] Marques de Sá, J. P. (2007): *Applied Statistics Using SPSS, Statistica*. Matlab and R (second edition. kiad.). Heidelberg: Springer-Verlag Berlin-Heidelberg, 328 p.

- [12.] Mészáros J. (2009): Két szelet vadhús – évente. *Magyar vadászlap* 18. évf. 10 szám pp 630-631.
- [13.] Michalkó G. (2005): A turisztikai miliő földrajzi értelmezése. *Tér és Társadalom*, 19. évf. 2005/1., pp. 43-63.
http://epa.niif.hu/02200/02251/00019/pdf/EPA02251_Ter_es_tarsadalom1963.pdf (2015)
- [14.] Ristić, Z. – Sajko, G. – Simat, K. – Matejević, M. (2013): Comparative Review of Hunting Tourism in the Czech Republic and Hungary. *Researches Reviews of the Department of Geography, Tourism and Hotel Management*. 42/2013, pp. 205-220.
- [15.] Sajtos L. – Mitev A. (2007): *SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Alinea Kiadó, 404 p.
- [16.] Szabó A. – Lengyel A. (2012): Fenntartható vadászturizmus Jász-Nagykun-Szolnok megyében. *Szolnoki Tudományos Közlemények XVI.*, pp. 479-488.
- [17.] Székelyi M. – Barna I. (2008): *Túlélőkészlet az SPSS-hez*. Budapest: Typotex Kiadó, 454 p.
- [18.] Wachtler I. (2000): Falusi turizmus Heves megyében. *Gazdálkodás XLIII.* évf. 2. sz. pp. 38-44.
- [19.] Vajdics J. (2003): *Vadászturizmus a Dunántúlon*. Budapest, 68 p.
- [20.] Wallendums P. (2012): Merre tovább, vadászturizmus?
<http://magyarvadaszportal.hu/videkfejlesztes/merre-tovabb-vadaszturizmus/>

Szerzők:**Korc Roland**

Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterszak
II. évfolyam
Károly Róbert Főiskola
korcz.roland@gmail.com

Dr. Tóth László

Főiskolai tanár
Agrár- és Környezettudományi Intézet
Károly Róbert Főiskola
ltoth@karolyrobert.hu

Dr. Koncz Gábor

Főiskolai docens
Agrár- és Környezettudományi Intézet
Károly Róbert Főiskola
gkoncz@karolyrobert.hu

Csernák József

Tanársegéd
Üzleti Tudományok Intézete
Károly Róbert Főiskola
csernak@karolyrobert.hu

